

toe) werden vastgehouden. Van politieke concessies aan de inheemsen was aanvankelijk geen sprake. Integendeel: het hoofdkwartier van het Japanse Vijf-en-twintigste Leger stelde in april '42 opnieuw op schrift dat de twee door dat leger bestuurde gebieden: Sumatra en Malakka, uiteindelijk bij Japan zouden worden ingelijfd – die gebieden, waarvan Sumatra vooral door zijn aardolie en Malakka door zijn rubber voor Japan van belang was, werden aangeduid als 'de kernzone in de plannen van het keizerrijk voor het *Nanjo*-gebied.'¹

Vier maanden later, in augustus '42, werden in een eveneens van het hoofdkwartier van het Japanse Vijf-en-twintigste Leger uitgaand stuk² 'de doelstellingen van de centrale autoriteiten' (d.w.z. van de autoriteiten in Japan) als volgt weergegeven:

'Zoals in keizerlijke verklaringen herhaaldelijk is duidelijk gemaakt, zijn de Philippijnen en Birma schakels in de Groot-Oost-Aziatische Welvaartssfeer en zal hun onafhankelijkheid op een geschikt tijdstip in de toekomst gesanctioneerd worden, nadat zij er blijk van hebben gegeven dat zij met het keizerrijk willen samenwerken. Men zal evenwel in het bijzonder in het oog dienen te houden dat die onafhankelijkheid zodanig zal zijn dat militaire, buitenlandse, economische alsook andere aangelegenheden onder de stevige controle van het keizerrijk zullen worden gebracht. Aangezien het keizerrijk bovendien inzake de mate van onafhankelijkheid nog geen bindende toezeggingen heeft gedaan, dient de uiterste voorzichtigheid betracht te worden bij het geven van leiding aan de betrokken volkeren.'

Er werd in dit stuk voorts opgemerkt dat het bestuursbeleid van Amerikanen, Britten en Nederlanders nauwkeurig moest worden onderzocht en dat 'de gunstige elementen' van dat beleid 'op ruime schaal overgenomen' moesten worden. Moest dan bijvoorbeeld, wat Nederlands-Indië betrof, het gouvernementsbeleid dat er op gericht was om de gehele inheemse jeugd een simpele vorm van lager onderwijs te geven en om de mogelijkheden voor het volgen van voortgezet en hoger onderwijs uit te breiden, voortgezet worden? Neen:

'Bij het onderwijs aan inheemsen moet nadruk gelegd worden op het bij het praktische leven aangepaste technische onderwijs en het ontwikkelen van een atmosfeer die de eerbied jegens de arbeid ten goede komt . . . Een beleid, gericht op verplicht of algemeen onderwijs moet niet ontwikkeld worden. Scholen die

¹ Bestuursbevel no. 28, april 1942, in *Japanese Military Administration in Indonesia: Selected Documents* (1965), p. 169. ² Tekst: a.v., p. 187 e.v.